

प्रभासादीनि तीर्थानि महेन्द्रादींश्च पर्वतान् । गङ्गाद्याः सरितश्चैव शलादींश्च वनस्पतीन् ।
 त्वया सह महीपाल द्रष्टुमिच्छामहे वयं । यदि ते ब्राह्मणेष्वास्ति काचित् प्रीतिर्जनाधिप ।
 कुरु क्षिप्रं वचोऽस्माकं ततः श्रेयोऽभिपश्यते । तीर्थानि हि महाबाहो तपोविघ्नकरैः सदा ।
 अनुकीर्णानि रक्षोभिस्तोभ्यो नस्त्रातुमर्हसि तीर्थान्युक्तानि धौम्येन नारदेन च धीमता ।
 यान्युवाच च देवर्षिलोमशः सुमहातपाः । विधिवत्तानि सर्वाणि पर्यटस्व नराधिप ।
 धूतपात्रा सहस्राभिर्लोमशेनाभिपालितः । स राजा पूज्यमानस्तैर्हर्षादश्रुपरिभुतः ।
 भीमवेनादिभिर्वीरैर्भ्रातृभिः परिवारितः । वाढमित्यब्रवीत् सर्वास्तानृषीन् पाण्डवर्षभ ।
 लोमशं समनुज्ञाय धौम्यश्चैव पुरोहितं । ततः स पाण्डवश्रेष्ठो भ्रातृभिः सहितो वशी ।
 द्रौपद्या चानवद्याङ्गा गमनाय मनो दधे । अथ व्यासो महाभागस्तथा पर्वतनारदौ ।
 काम्यके पाण्डवं द्रष्टुं समाजगमुर्धनीषिणः । तेषां युधिष्ठिरो राजा पूजाञ्चक्रे यथाविधि ।
 सत्कृतास्ते महाभागा युधिष्ठिरमथाब्रुवन् । ऋषय ऊचुः । युधिष्ठिर यमो भीम मनसा कुरुतार्जवं ।
 मनसा कृतशौचा वै शुद्धास्तीर्थानि यास्यथ । शरीरनियमं प्राङ्मन्त्राङ्गणा मानुषं व्रतं ।
 मनोविशुद्धां बुद्धिञ्च दैवमाज्ज्वरतं द्विजाः । मनो ह्यदुष्टं शौचाय पर्याप्तं वै नराधिप ।
 मैत्रीं बुद्धिं समास्थाय शुद्धास्तीर्थानि द्रक्ष्यथ । ते यूयं मानसैः शुद्धाः शरीरनियमव्रतैः ।
 दैवं व्रतं समास्थाय यथोक्तं फलमाप्स्यथ । ते तथेति प्रतिज्ञाय कृष्णया सह पाण्डवाः ।
 कृतस्वस्त्ययनाः सर्वे मुनिभिर्दिव्यमानुषैः । लोमशस्योपसंगृह्य पादौ द्वेपायनस्य च ।
 नारदस्य च राजेन्द्र देवर्षेः पर्वतस्य च । धौम्येन सहिता वीरास्तथा तैर्वनवासिभिः ।
 मार्गशीर्ष्यामतीतायां पुष्येण प्रथयुस्ततः । कटिनानि समादाय चीराजिनजटाधराः ।
 अभेद्यैः कवचैर्युक्तास्तीर्थान्यनुचरंस्ततः । इन्द्रसेनादिभिर्भयैरयैः परिचतुर्दशैः ।
 महानसत्पातैश्च तथाऽन्यैः परिचारकैः । सायुधा बद्धनिस्त्रिंशास्तूणवन्तः समार्गणाः । प्राङ्मुखाः प्रथयुर्वीराः पाण्डवा
 जनमेजय ।

इति श्रीमहाभारते आरण्यपर्वणि तीर्थयात्रापर्वणि युधिष्ठिरतीर्थयात्रायां त्रिनवतोऽध्यायः ॥ ८३ ॥

॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ नवैर्निर्गुणमात्मानं मन्ये देवर्षिसत्तम । तथाऽस्मि दुःखसन्तप्तो यथा नान्यो महोपतिः ।
 परंश्च निर्गुणान्मन्ये न च धर्मगतानपि । ते च लोमश लोकेऽस्मिन्नुद्यन्ते केन हेतुना ।

॥ लोमश उवाच ॥ नात्र दुःखं त्वया राजन् कार्यं पार्थ कथञ्चन । यदर्धर्मेण वर्द्धयुर्धर्मरुचयो जनाः ।

वर्द्धत्यधर्मेण नरस्ततो भद्राणि पश्यति । ततः सपत्नान् जयति समूलस्तु विनश्यति ।

मया हि दृष्टा दैतेया दानवाश्च महोपते । वर्द्धमाना ह्यधर्मेण चयश्चोपगताः पुनः ।

पुरा देवयुगे चैवं दृष्टं सर्वं मया विभो । अरोचयन् सुरा धर्मं धर्मं तत्त्वजिरेऽसुराः ।

तीर्थानि देवा विविशुर्नाविशन् भारतासुराः । तानधर्मकृतो दर्पः पूर्वमेव समाविशत् ।

दर्पान्मानः समभवन्मानात् क्रोधा व्यजायत । क्रोधादहोस्ततोऽलज्जा वृत्तं तेषां ततोऽनशत् ।